

спастику м'язів при ДЦП допомагають електрофорези, а для поліпшення судинної регуляції використовують магнітотерапію. Невід'ємна частина лікування – фізіотерапія і парафінотерапія.

Ще одна дуже важлива деталь, про яку обов'язково повинні знати батьки, – дитину з ДЦП має оглянути логопед. Затримка рухового розвитку часто супроводжується уповільненням розвитку психічного і мовленнєвого. При гіпертонусі навіть мовлення дитини буває в тонусі. Це заважає дитині розмовляти, тому може бути потрібний логопедичний масаж і курс медикаментозної терапії.

Разом з тим кожен із окремо взятих сучасних методів фізичної реабілітації досить обмежений за спектром впливу, якщо не використовують вертикальне положення тіла дитини, яке є природною і оптимальною базовою позицією для розвитку рухових навичок функціональної системи, що ускладнює процес реабілітації і значно знижує його ефективність. Також до цього часу не існує методу, який дозволяв би дати характеристику функціонального стану в умовах природного для розвитку дитини вертикального положення і м'язової діяльності, і оптимальних фізичних навантажень для розвитку рухових навичок у дітей з важкими формами порушень опорно-рухового апарату.

Висновки. З огляду на вищесказане постає нагальна потреба розробки комплексу методів фізичної реабілітації дітей, хворих на церебральний параліч, які б сприяли не тільки їхньому функціональному розвитку, але й пристосуванню до буденного життя. Це і стане **предметом наших подальших досліджень.**

Список використаної літератури

1. Дубровський, В.І., (2002), Дитячі церебральні паралічі. – У кн.: Спортивна медицина: Підручник для студ. вищ. навч. закладів. - 2-е вид. доп., ВЛАДОС, Москва, с. 425-426.
2. Мухін, В.М., (2000), Фізична реабілітація, Олімпійська літ-ра, Київ, 424 с.

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИНИКНЕННЯ АДЮЛЬТЕРА **УДК 159.922**

*Потанчук Є. М.,
доктор психологічних наук, професор,
завідувач кафедри практичної психології та педагогіки,
Хмельницького національного університету*

Актуальність дослідження. Аналіз наукових джерел свідчить про те, що на розлучення подружжя може штовхати низка причин як об'єктивного, так і суб'єктивного характеру: адюльтер, алкоголізм, матеріальні проблеми, одноманітність і нудьга, психологічна несумісність

та інші (Шнейдер, Л.Б., 2007). Серед зазначених причин особливу увагу привертає адюльтер. Подружня невірність, не зважаючи на негативне ставлення суспільства до неї, вже давно є досить розповсюдженим явищем. З огляду на відсутність у науковій літературі систематизованих досліджень проблематики позашлюбних стосунків, існує потреба у розгляді проблемних аспектів виникнення адюльтеру як соціально-психологічного феномену. Зважаючи на сказане, *метою цієї статті* є визначення та аналіз причин, які спонукають подружжя до пошуку позашлюбних сексуальних стосунків.

Виклад основного матеріалу дослідження. Вивчення науково-психологічних джерел свідчить про те, що лише окремі аспекти подружньої зради вже були предметом певного інтересу дослідників. Лише за останні роки деякі питання цієї складної проблеми відображено у працях, зокрема О. Каденка, (2006), І. Хмарука, (2000), М. Ріпінської (2002), П. Вогана (2004), Н. Оліфірович, (2006) та ін. Опираючись на результати різноманітних досліджень, можна дійти висновку, що позашлюбні стосунки ототожнюються з такими поняттями як «позашлюбний інтим», «подружня невірність», «зрада» та «адюльтер». При цьому Великий тлумачний словник сучасної української мови (Бусел, Т.В., 2005) розтлумачує поняття «адюльтер» як подружню невірність. Це означає, що хтось з подружньої пари є непостійним, нетвердим у поглядах і стосунках та порушує вірність. Отже, під поняттям «позашлюбні сексуальні стосунки» ми розуміємо вступ одного із членів подружньої пари в сексуальний зв'язок з іншою особою, яка перебуває в шлюбі, або ж є одинокою. Цілком очевидним є те, що явним показником подружньої невірності являються сексуальні стосунки з іншим партнером. Звідси виникає питання про те, чому ж виникають позашлюбні сексуальні стосунки?

Наші дослідження показують, що позашлюбні сексуальні зв'язки бувають: випадковими (несподівані, непередбачені); невідповідними (налагоджені свідомо); одноразовими (відбуваються один раз); тривалими (повторюються багато разів); прихованими (не відомі шлюбному партнерові); не прихованими (відомі шлюбному партнерові).

Випадкові сексуальні зв'язки можуть виникати через: тимчасову відсутність одного з подружжя, алкогольне чи наркотичне сп'яніння, бажання помститися, бажання самоствердитися. Що стосується *невипадкових* позашлюбних стосунків, то сприятливим підґрунтям для їх виникнення є невдоволення шлюбними стосунками: агресивна поведінка чоловіка (образи, побої, насилля), грубість, черствість, ригідність дружини, статеве безсилля чоловіка, сексуальна дисгармонія (Шнейдер, Л.Б., 2007, Люлько, О.В., 1994).

У контексті аналізу причин виникнення позашлюбних сексуальних зв'язків, окрему увагу потрібно звернути на одну із базових характеристик людини, яка сприяє формуванню переважної більшості сексуальних

девіацій і перверсій, що має назву *гіперсексуальність*. Вона характеризується значним підвищенням цінності сексуального життя та витісненням інших цінностей. При виникненні девіацій, гіперсексуальна поведінка людини стає не тільки засобом для досягнення задоволення, а ще й – самоціллю. Внаслідок цього можуть виникати різноманітні форми сексуальної поведінки, зокрема: секс як розвага, секс як спорт, секс як робота, секс як колекціонування, секс як гордіня та ін. Усі, перераховані вище, форми сексуальної поведінки виконують функцію відходу від скучної реальності до світу яскравих та незвичних сексуальних переживань.

Дослідниками з'ясовані певні закономірності психологічної динаміки у міжособистісних стосунках подружжя: від зближення до віддалення. Позашлюбні стосунки найчастіше виникають саме на етапах віддалення. Крім того, слід звернути увагу на те, що адюльтер може виникати через сексуальну потребу, не пов'язану з недостатністю емоційного та духовного спілкування. Ця потреба обумовлюється простим бажанням розважитися та відчутти новизну у сексуальних зв'язках. Досить часто для члена подружньої пари, який характеризується як хороший сім'янин, позашлюбні стосунки надають відчуття впевненості в собі та додаткової енергії в роботі.

Група дослідників сімейних криз на чолі з М. Оліфірович (Оліфірович, М.І., 2006) серед причин подружньої невірності виділяють: індивідуальні особливості шлюбних партнерів (порушення статево-ролевої ідентичності партнерів, що змушує їх за допомогою різних сексуальних зв'язків доводити свою мужність чи жіночість); мікросистемні фактори (порушення подружніх стосунків; подружня несумісність; відсутність емоційної близькості між подружжям; охолодження почуттів в шлюбі; помста одного партнера іншому за певні страждання; розчарування подружжя один в одному; сексуальна абстиненція одного з подружжя через хворобу чи тривалу відсутність іншого партнера) та ін.

Крім того, ними виділено низку *факторів, які можуть сприяти виникненню подружньої невірності*: неадекватна мотивація шлюбу; буденність шлюбу; хімічна залежність одного з подружжя; велика різниця у віці між подружжям; низький матеріальний статок сім'ї; відсутність у подружжя спільного дозвілля; велика кількість вільного часу в одного з подружжя (Оліфірович, М.І., 2006).

Ми погоджуємося з перерахованими вище факторами, проте вважаємо, що один із них є дещо звуженим. Мова йде про «низький матеріальний статок сім'ї». Наші дослідження показують, що й високий рівень матеріального благополуччя, також, може сприяти членам подружньої пари щодо пошуку розваг і, як наслідок, до позашлюбних сексуальних зв'язків. Тому вважаємо, що цей фактор має називатися «низький та високий матеріальний статок сім'ї».

Американський сімейний психотерапевт Уїллард Ф. Харлі (Уїллард

Ф. Харлі, 1992) вказує, що причинами позашлюбних зв'язків подружжя є незадоволення, будь-якої з п'яти, базових потреб чоловіків і жінок. Для жінок такими потребами є: привабливості, прив'язаність, кохання; можливість спілкуватися (щоб чоловіки розмовляли з ними і слухали їх); чесність та відкритість (щоб довіряти чоловікові); фінансові зобов'язання (щоб чоловік фінансово забезпечував сім'ю); сімейні зобов'язання (щоб чоловік був хорошим батьком та надійним партнером у сімейних справах). Щодо чоловіків, то, на думку Уїллард Ф. Харлі, їх потребами є: сексуальне задоволення (щоб дружина задовольняла сексуальні потреби); товариство у відпочинку та розвагах (щоб дружина поділяла його інтереси була партнером у його захопленнях та розвагах); приваблива дружина (щоб мала фізичну привабливість); домашній затишок (щоб дома був мир та спокій); захоплення (щоб дружина виявляла своє захоплення чоловіком замість того, щоб вимагати від нього великих досягнень).

Результати нашого дослідження підтверджують висновки Уїлларда Ф. Харлі: чим менше у шлюбі задовольняються потреби подружжя, тим більша вірогідність появи у них позашлюбних зв'язків. Водночас відомі випадки, коли подружжя повністю задоволено своїм шлюбом, проте один із партнерів все одно має позашлюбні сексуальні стосунки. Це пояснюється індивідуально-психологічними особливостями людини, серед яких є її прагнення шукати пригоди та нові захоплення. Мотивом вступу партнера у сексуальні зв'язки може бути цікавість та бажання пізнавати нове.

Висновки. Вивчення позашлюбних сексуальних стосунків дозволяє нам дійти висновку про те, що поняття адюльтер означає *вступ одного із членів подружньої пари в сексуальний зв'язок з іншою особою, яка перебуває в шлюбі, або ж є одинокою*. Сексуальні стосунки виконують низку функцій, серед яких важливе значення має функція отримання задоволення. Саме відсутність задоволення від шлюбних стосунків штовхає людину до пошуку позашлюбного інтиму. Причини виникнення позашлюбних стосунків подружжя можуть мати фізичний, матеріальний, культурний, сексуальний та психологічний характер.

Запобігання та подолання негативних наслідків виникнення позашлюбних сексуальних стосунків потребує пошуку ефективних шляхів психологічної роботи з подружжям щодо збереження їхніх сімей та психокорекції негативних переживань. Це має бути одним із перспективних напрямків для подальших досліджень даної проблеми.

Список використаної літератури.

1. Шнейдер, Л. Б., (2007), Семейная психология : учебное пособие для вузов / Л. Б. Шнейдер. – Изд. 3-е, Академический проект, Москва, Екатеринбург, 736 с.
2. Каденко, О. А., (2006), Супружеская дезадаптация и внебрачные сексуальные связи : монография / О. А. Каденко, ХНУ, Хмельницький, 239 с.

3. Хмарук, И. Н., (2000) Социально-психологические корреляты выбора способа реагирования в ситуации измены супруга: дис. ... канд. психол. наук : 19.00.05 / Хмарук И. Н.; Ростовський Государственный Университет. – Ростов-на-Дону, 189 с.
4. Рипинская, М. И., (2002), Психология измены / Рипинская М. И., Питер, СПб, Москва, 160 с.
5. Воган, П., (2004), Как пережить измену любимого человека. Психология личных отношений [Серия: психологический бестселер] / П. Воган, Рипол Классик, Москва, 352 с.
6. Олифинович, Н. И., (2006), Психология семейных кризисов / Олифинович Н. И, Зинкевич-Куземкина Т. А., Велента Т. Ф., Речь, СПб., 360 с.
7. Великий тлумачний словник сучасної української мови (2005), / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – Київ; Ірпінь: Перун, 1728 с.
8. Довідник з сексології, сексопатології та андрології, (1994) / упорядник О. В. Люлько. – Київ, Здоров'я, 240 с.
9. Уиллард Ф. Харли, (1992), Законы семейной жизни / Уиллард Ф. Харли; перевод с англ. Ю. А. Цыганкова. – Москва, Протестант, 208 с.

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ВОЛЬОВИХ ЯКОСТЕЙ У ПІДЛІТКІВ

УДК 159.922.73

***Ракиун М. М.,**
студентка спеціальності 053 «Психологія»,
освітнього рівня «Магістр»,
КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти»*

Актуальність дослідження. В уяві сучасних підлітків воля як риса характеру є однією з референтних сфер особистості. Вольові люди, як правило, стають для особи підліткового віку ідеальними, на яких вона хотіла б бути схожою. Проте, саме у підлітків воля є дуже слабкою і недостатньо сформованою.

Підлітки недостатньо організовані, легко пасують перед труднощами, піддаються чужому впливу, часто ведуть себе всупереч засвоєним вимогам і правилам поведінки. Правда, це більше відноситься до молодших підлітків, хоча й серед старших чимало таких проявів.

Короткий аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми волі, вольової регуляції присвячені праці Калініна В.К., Селіванова В.І., Чебикіна О.Я., Ільїна Є.П., Висоцький А.І. (Ільїн, Є.П., 2000, Висоцький, А.І., 1979). У підлітковому віці формування волі для особистості стає пріоритетним. Підлітки живуть у значно складніших, ніж їх попередники, соціальних ситуаціях, що вимагає від них більш високих